

תחבורה במזרח ירושלים

רקע

נוסח החלטת הממשלה 3790 בתחום התחבורה (סעיף 3):

במטרה לשפר את השירות בתחבורה הציבורית במזרח ירושלים ולהגדיל את נגישות התושבים לכלל חלקי העיר, נקבעו הצעדים הבאים:

א. להקים צוות בראשות מנכ"ל משרד התחבורה והבטיחות בדרכים בהשתתפות מנכ"ל משרד ירושלים ומורשת, הממונה על התקציבים או עובד משרדם ומנכ"ל עיריית ירושלים או עובד העירייה, אשר יגבש ויביא לאישור הוועדה המתמדת בתוך 120 יום תוכנית עבודה מפורטת לעניין הפעולות שיבוצעו מכוח סעיפים 3(ב)–3(ד) שלהלן. תוכנית העבודה תכלול: רשימת פרויקטים ספציפיים, תקציב מפורט לכל פרויקט, מיקומם של הפרויקטים בין השכונות השונות במזרח ירושלים, פירוט לוחות זמנים מפורטים, יעדים, פירוט אבני דרך וקביעת גופי הביצוע. בין היתר תכלול תוכנית העבודה המפורטת את הפרויקטים הבאים:

ב. שילוב הסדר הרב־קו במזרח ירושלים

משרד התחבורה ייערך עד לשנת 2020 לשילוב הסדר כרטיס הרב־קו בכלל אמצעי התחבורה הציבורית במזרח העיר באופן שיאפשר לנוסעי התחבורה הציבורית במזרח ירושלים נסיעה משולבת בכלל אמצעי התחבורה הציבורית בירושלים, בדומה לנוסעים במערב העיר. יישום והפעלת המערכת יתבצע עד שנת 2023 בשלבים בכפוף להתכנות טכנולוגית ועדכון ההסכמים עם מפעילי התחבורה במזרח העיר. עבור השלמת פרויקט זה יועבר תקציב תוספתי על ידי משרד האוצר למשרד התחבורה בסך 10 מלש"ח בהרשאה להתחייב במהלך השנים 2023–2018 בפריסה שווה בין שנות התקציב.

ג. חיבור מזרח העיר לחלקה המערבי

משרד התחבורה יחל במהלך שנת 2018 בפילוט הפעלת קווי שירות תחבורה ציבורית, אשר יחברו בין מזרח ירושלים למערב העיר. לצורך כך יוקצה למשרד התחבורה תקציב תוספתי בסך של 10 מלש"ח בהרשאה להתחייב. יישום התוכנית יחל לאחר קבלת הסכמת אגף התקציבים במשרד האוצר.

ד. שיפור תשתיות התחבורה

1. להנחות את משרד התחבורה לגבש תוכנית רב שנתית לשדרוג עידי של תשתיות התחבורה במזרח ירושלים, וכן לקדם ביצוע של הפרויקטים הזמינים לביצוע בתחום הכבישים המאספים. לצורך כך לסיים, בהתייעצות עיריית ירושלים, עדכון של סקר התשתיות למזרח העיר בתחום התחבורה. השלמת העדכון עד ליום 30 באפריל 2019. הסקר יכלול מיפוי צרכים בתחום כבישים מאספים, כבישים מאספים שכונתיים וכבישים מקומיים, כולל אומדני עלויות לשדרוג.

2. היקף תקציב תוכנית שיפור תשתיות התחבורה יעמוד על 500 מלש"ח בהרשאה להתחייב לשנים 2018-2022, מהם 250 מלש"ח מתקציב משרד התחבורה ו-250 מלש"ח שיועברו כתקציב תוספתי ייעודי ממשרד האוצר. התוכנית תתקצב בפריסה שווה על פני השנים 2018-2022.

ה. משרד התחבורה רשאי, לאחר שקיבל הסכמה מאגף התקציבים, להפנות את המשאבים האמורים בסעיפים 3(ב)-3(ג) לפרויקטים נוספים במזרח ירושלים וזאת על-פי צרכים אשר יעלו כתוצאה מנתונים עדכניים אשר יגיעו לידי המשרד במהלך שנות התוכנית.

ו. להנחות את משרד התחבורה לתקצב סך של 65 מלש"ח עבור תכנון מפורט של המקטע הצפוני של "הכביש האמריקני".

זמני הגעה משכונות נבחרות אל יעדי פעילות מרכזיים

על מנת להבין את פעילות התחבורה במזרח ירושלים, בחנו חוקרי מכון ירושלים למחקרי מדיניות את זמני ההגעה משכונות נבחרות במזרח ירושלים אל יעדי פעילות מרכזיים בעיר.

זמני ההגעה הם ממוצעים לפי הערכות הזמנים המופיעות בין המוצא ליעד ב"גוגל מפות". זמני ההגעה שנבחנו היו 8:00 בבוקר, 11:00 לפני הצהריים ו-14:00 בצהריים משכונת המוצא ליעד, ו-17:00 אחר הצהריים מהיעד לשכונת המוצא¹. זמני ההגעה² שנבחנו היו הן עבור רכב פרטי והן בשימוש בתחבורה ציבורית, בימים ראשון, שלישי וחמישי.

¹ הנתונים המוצגים במסמך זה מתייחסים רק לשעה 8:00 בבוקר.
² זמני הנסיעה הם ממוצע של זמני ההגעה בימים ראשון, שלישי וחמישי.

תרשים מס' 1: זמני נסיעה ממוצעים ברכב פרטי בשעה 8:00 בבוקר משכונות נבחרות במזרח ירושלים ליעדים נבחרים בעיר, יוני 2022
דקות

גבעת שאול	הר הצופים	תחנה מרכזית	הדסה עין כרם	שערי צדק	מלחה	מע"ר מזרח	מרכז העיר/ שוק מחנה יהודה/ ממילא	א"ת תלפיות	א"ת עטרות	
75	60	69	101	87	88	60	65	80	36	כפר עקב
38	17	33	59	45	47	18	26	42	27	בית חנינא
33	16	27	53	38	41	19	20	36	34	שועפאט
42	12	35	59	45	53	24	27	42	45	עיסאויה
44	24	32	63	48	51	13	30	38	63	אֶטור
23	9	18	42	26	32	7	12	27	38	שייח' ג'ראח
37	27	24	52	43	42	10	24	31	63	סילוואן
43	32	32	60	47	43	13	28	33	63	ראס אל-עמוד
56	40	44	61	50	45	21	34	29	74	ג'בל מוכבר
43	39	33	51	40	38	28	27	22	80	אום ליסון
34	34	27	52	36	44	17	21	24	70	אבו תור
56	50	41	58	46	42	30	35	31	84	צור באהר
31	37	22	32	26	13	24	23	19	75	בית צפאפא

מקור: עיבוד מכון ירושלים למחקרי מדיניות לנתוני גוגל מפות

זמני נסיעה ממוצעים בתחבורה ציבורית בשעה 8:00 בבוקר משכונות נבחרות במזרח ירושלים ליעדים נבחרים בעיר, יוני 2022
דקות

גבעת שאול	הר הצופים	תחנה מרכזית	הדסה עין כרם	שערי צדק	מלחה	מע"ר מזרח	מרכז העיר/ שוק מחנה יהודה/ ממילא	א"ת תלפיות	א"ת עטרות	
48	41	41	54	42	43	48	48	53	16	כפר עקב
30	22	34	38	26	28	24	28	36	12	בית חנינא
39	26	32	43	32	33	30	30	40	22	שועפאט
46	6	26	49	39	40	18	47	39	32	עיסאויה
43	12	30	48	37	37	10	21	26	31	אֶטור
32	14	20	38	27	28	10	11	24	22	שייח' ג'ראח
43	19	36	45	35	33	12	26	19	34	סילוואן
43	20	32	45	38	34	12	24	21	33	ראס אל-עמוד
41	27	35	38	30	28	19	26	14	44	ג'בל מוכבר
40	34	35	38	30	26	26	29	11	42	אום ליסון
42	24	35	43	34	31	16	27	17	35	אבו תור
39	39	34	33	27	25	31	30	11	37	צור באהר
25	33	19	20	17	9	35	28	8	25	בית צפאפא

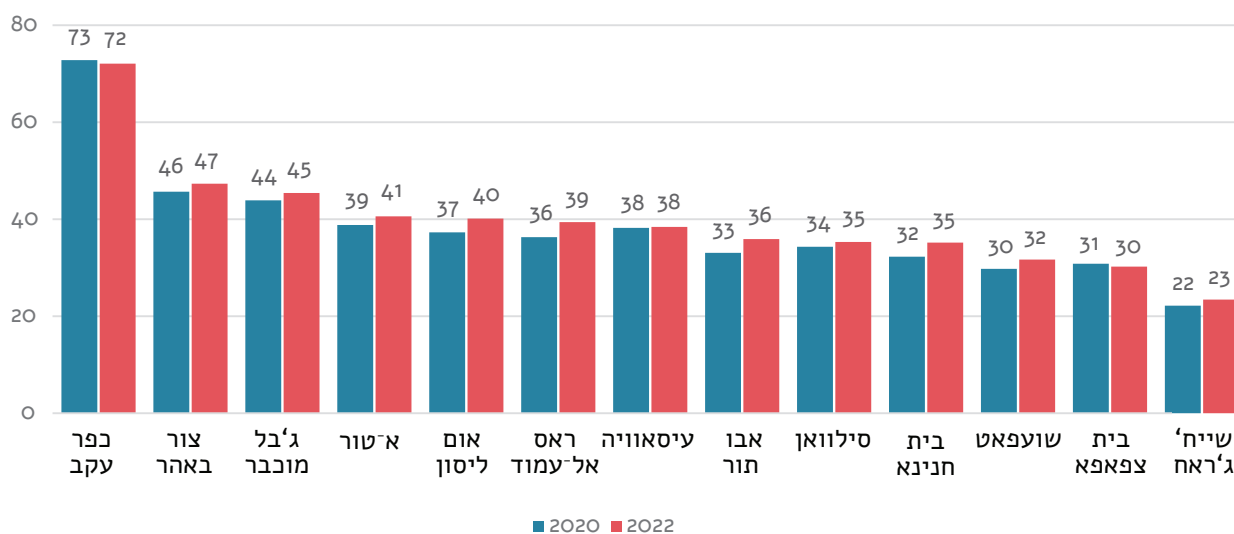
מקור: עיבוד מכון ירושלים למחקרי מדיניות לנתוני גוגל מפות

כפי שניתן היה לצפות, ניתן לראות כי זמני ההגעה ליעדים המרוחקים גאוגרפית (אזור התעשייה עטרות, הדסה עין כרם ואזור התעשייה גבעת שאול) ארוכים יותר מזמני ההגעה למרכזי תעסוקה קרובים יותר, הן ברכב פרטי והן בתחבורה ציבורית.

זמני ההגעה משכונת כפר עקב ארוכים משמעותית, ככל הנראה בגלל ריחוקה הגאוגרפי והימצאותה מעבר לגדר ההפרדה. זמן הנסיעה הממוצע מכפר עקב ליעדים שנבחנו היה ארוך משמעותית מהיעדים האחרים (72 דקות בתחבורה ציבורית ו־43 דקות ברכב פרטי במוצע, לעומת 40 דקות בתחבורה ציבורית ו־30 דקות ברכב פרטי במוצע עבור כלל היעדים).

בהשוואה לבדיקת זמני הנסיעה הקודמת, בחודש ינואר 2020, ניתן לראות כי כמעט אין שינויים משמעותיים בזמני ההגעה הממוצעים בתחבורה ציבורית. עם זאת, מבין 13 שכונות שנדגמו, נראה שזמן הנסיעה הממוצע התקצר רק בשתי שכונות, נותר ללא שינוי בשכונה אחת והתארך ב־10 שכונות. זמן הנסיעה הממוצע מכלל השכונות בתחבורה ציבורית התארך מ־38 דקות בשנת 2020 ל־40 דקות בשנת 2022.

תרשים מס' 3: זמני הגעה ממוצעים בתחבורה ציבורית ליעדים נבחרים בירושלים, לפי מוצא, 2020 מול 2022 (שעת יציאה: 8:00 בבוקר) דקות

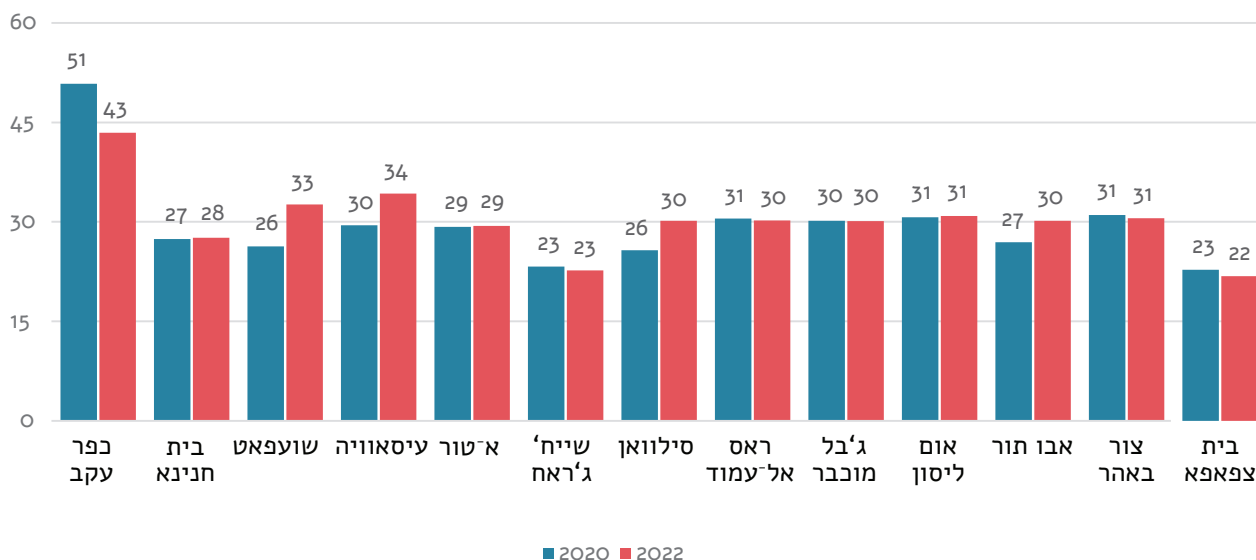
מקור: עיבוד מכון ירושלים למחקרי מדיניות לנתוני גוגל מפות
הערה: זמן יציאה – 8:00 בבוקר באמצע השבוע

זמן ההגעה הממוצע ברכב פרטי מהשכונות שנדגמו ליעדים שנבדקו נותר דומה: כ־30 דקות במוצע. בחמש שכונות זמני הנסיעות הממוצעים נותרו ללא שינוי, בחמש שכונות נוספות זמני הנסיעות הממוצעים התארכו ובשלוש שכונות הזמנים התקצרו.

תרשים מס' 4: זמני הגעה ממוצעים ברכב פרטי ליעדים נבחרים בירושלים, לפי מוצא,

2020 מול 2022

דקות

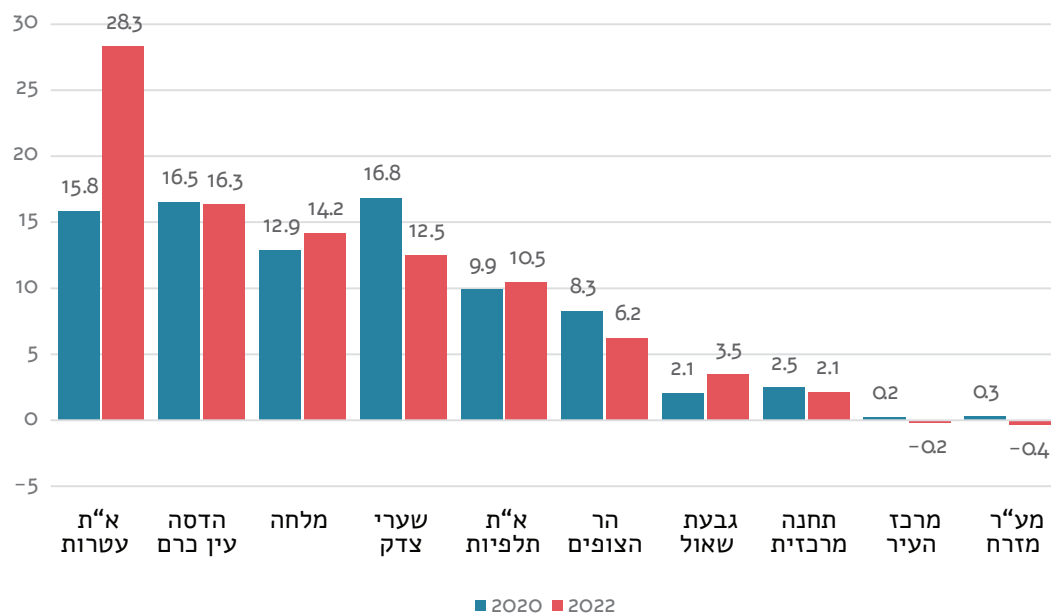
מקור: עיבוד מכון ירושלים למחקרי מדיניות לנתוני גוגל מפות

הערה: זמן יציאה – 8:00 בבוקר באמצע השבוע

בחינה של יעילות השימוש בתחבורה הציבורית מלמדת, כפי שניתן היה לצפות, כי אל אזורים המקושרים היטב אין פער בין הגעה ברכב פרטי לבין הגעה בתחבורה ציבורית (מע"ר מזרח, מרכז העיר, תחנה מרכזית), בעוד שלאזורי התעשייה ובתי החולים בעיר, הנמצאים בשולי העיר, זמן ההגעה ברכב פרטי נמוך משמעותית מאשר שימוש בתחבורה ציבורית.

(הסבר לדוגמה לתרשים מס' 5: בשנת 2020 זמן הנסיעה הממוצע בשעה 8:00 בבוקר משכונות מזרח ירושלים אל הר הצופים ברכב פרטי היה קצר ב־8.3 דקות לעומת זמן הנסיעה הממוצע בתחבורה ציבורית. בשנת 2022 הצטמצם פער זה ל־6.2 דקות לטובת הרכב הפרטי, נתון המצביע על כך שזמני הנסיעה בתחבורה ציבורית התקרבו לזמני הנסיעה ברכב פרטי).

תרשים מס' 5: הפרשי זמנים ממוצעים בהגעה ברכב פרטי לעומת תחבורה ציבורית ליעדים נבחרים בירושלים משכונות מזרח בעיר דקות

מקור: עיבוד מכון ירושלים למחקרי מדיניות לנתוני גוגל מפות
הערה: זמן יציאה – 8:00 בבוקר באמצע השבוע